

مجتمع پتروشیمی شیراز نخستین پتروشیمی کشور

سختی به این واحد صنعتی نزد پتروشیمی شیراز در سال ۱۳۶۴ توانست طرح توسعه دیگری در واحدهای آمونیاک، اوره، اسید نیتریک و نیترات آمونیوم پیش ببرد که بزرگ‌تر از طرح‌های قبل از انقلاب بود. این طرح‌ها از سال ۶۷ تا ۷۴ به مرور به بهره‌برداری رسیدند. پتروشیمی شیراز در طول جنگ نیز بارها مورد حمله دشمن قرار گرفت و پیرامون آن بارها موشکباران شد. نام «شهدای مرودشت» در طرح‌های توسعه اخیر نیز از همان وقایع الهام گرفته شده است.

مهم‌ترین طرح توسعه این پتروشیمی در سال ۱۳۹۵ مبتنی بر طرح اوره و آمونیاک سوم به بهره‌برداری رسید. تمرکز بر آلایندگی اندک به واسطه مجاورت با تخت جمشید، باعث شد دقت قابل توجهی در فرآیند توسعه این بخش به عمل آید و پتروشیمی شیراز را به یکی از پتروشیمی‌های مدرن تبدیل کند.

اثرات شهری پتروشیمی

شاید مهم‌ترین وجه پتروشیمی شیراز که در گزارش‌های فنی گم می‌شود، اثرات اجتماعی آن بر زندگی مردم شیراز باشد. پتروشیمی شیراز صرفاً به یک نقطه صنعتی مهم و اشتغال‌زا تبدیل نشد، بلکه شهر شیراز را به طور کلی تحت تأثیر خود قرار داد. یکی از میدان‌های مهم این شهر پس از افتتاح پتروشیمی و انتقال خط لوله گاز از گچساران، به نام فلکه گاز نامیده شد. در وسط آن نمادی قرار دارد که سال‌ها شعله‌ای روشن بر فراز آن، یادآور رسیدن گاز به شهر شیراز در سال ۱۳۴۲ بود. به نوعی شهر شیراز با پتروشیمی بود که توانست از گاز شهری بهره‌مند شود. این گاز در ابتدا به بیمارستان نمازی، کارخانه سیمان شیراز، دانشگاه شیراز و مناطق مسکونی پتروشیمی کشیده شد. به طور کلی پتروشیمی شیراز توانست این شهر را وارد دوره تاریخی جدیدی کند که برای شهروندان و آینده صنعتی کشور قابل توجه بود. شیراز بدون پتروشیمی، هم از روند صنعتی شدن دور می‌ماند و هم سال‌ها طول می‌کشید که فرآیند گازکشی آن تکمیل شود.

امروز ایران بیش از ۹۰ پتروشیمی در دل خود دارد که طی ۶۲ سال اخیر با زحمات نیروهای فنی-مهندسی کشور احداث شده‌اند. بیش از ۹۰ پتروشیمی که روزی تصور نمی‌شد حتی یک واحد از آن را هم بتوان احداث کرد اما تجربه‌ای که از پتروشیمی شیراز شروع شد، در روندی دامنه‌دار باعث گسترش جدی صنعت پتروشیمی، اشتغال‌زایی و درآمد ارزی قابل توجهی برای کشور شد. ▮

تا حدی بود که شاه، ژنرال دوگل، اسدالله علم و نمایندگان شرکت فرانسوی ENSA به عنوان پیمانکاران این پروژه در مراسم افتتاح آن حضور داشتند. علت قرارگیری این پتروشیمی در شمال شیراز نیز نزدیکی به خوراک گازی از مسیر گچساران و مجاورت با رودخانه کر بود. در سال‌های بعد از افتتاح، چهره‌هایی مانند ابراهیم راشد، مرتضی نوربانی، منوچهر خدیوی و محمد ابراهیم یوستی در این مجموعه نقش آفرینی کردند.

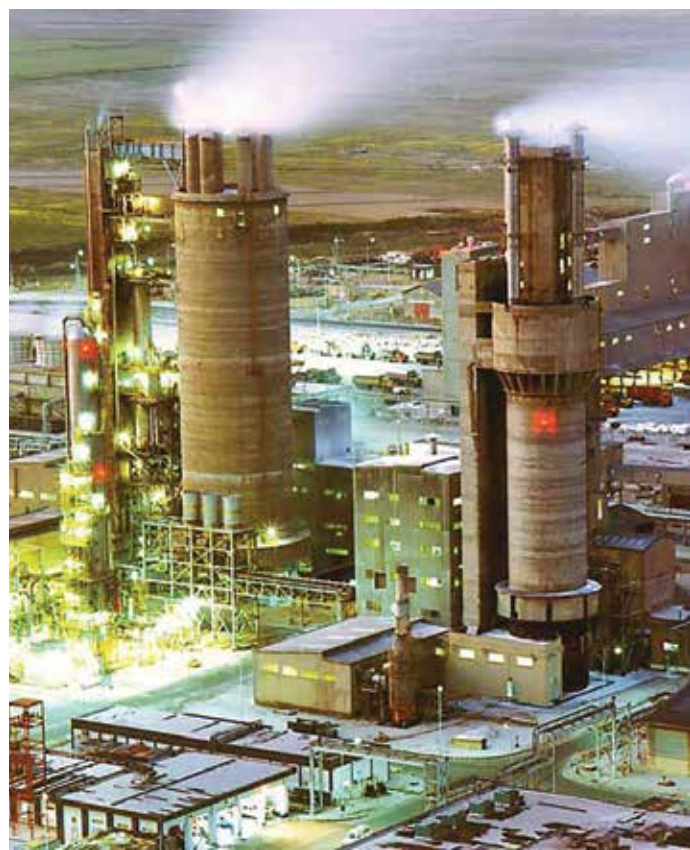
پتروشیمی شیراز، محرک پتروشیمی‌های دیگر

پتروشیمی شیراز نوعی آزمون برای صنعتی شدن ایران بود؛ آزمونی که در پی آن پتروشیمی‌های دیگری از جمله رازی، خارک، اهواز، آبادان، فارابی و ایران-ژاپن (بندرامام) نیز تأسیس شدند. در این بین بدون شکل‌گیری پتروشیمی شیراز، دیگر واحدها نمی‌توانستند با سرعتی که پس از آن به وجود آمد، در روند احداث قرار بگیرند. از سال ۴۲ تا پیروزی انقلاب، ۶ واحد کامل پتروشیمی و یک واحد در دست احداث در این حوزه به وجود آمد که به نوعی تمامی آنها وامدار پتروشیمی شیراز بودند. هرچند ساختار این پتروشیمی‌ها و محصول نهایی‌شان با یکدیگر متفاوت است اما به طور کلی ورود صنعت پتروشیمی و تشکیل شرکت ملی آن ناشی از شکل‌گیری پتروشیمی شیراز بود.

طرح‌های توسعه پتروشیمی شیراز

وقتی پتروشیمی شیراز افتتاح شد ۴ واحد آمونیاک، اوره، اسید نیتریک و نیترات آمونیوم در آن فعال بود اما به مرور زمان، نیاز به توسعه پتروشیمی احساس شد. اولین طرح توسعه پتروشیمی شیراز در سال ۱۳۵۲ انجام شد؛ طرحی که پس از ۳ سال پایان یافت. پتروشیمی شیراز که توانسته بود خود را به عنوان یکی از موفق‌ترین واحدهای صنعتی کشور به وزارت صنایع و دولت معرفی کند، برای تولید کربنات سدیم مدنظر قرار گرفته شد. واحدهای کربنات سدیم و تی پی پی بخشی از این روند توسعه بودند.

بعد از آن با وقوع انقلاب، تحولات قابل توجهی در این مجموعه انجام شد اما حوادث سال‌های اولیه انقلاب و جنگ نیز ضربه

امروز ایران بیش از ۹۰ پتروشیمی در دل خود دارد که طی ۶۲ سال اخیر با زحمات نیروهای فنی-مهندسی کشور احداث شده‌اند. بیش از ۹۰ پتروشیمی که روزی تصور نمی‌شد حتی یک واحد از آن را هم بتوان احداث کرد اما تجربه‌ای که از پتروشیمی شیراز شروع شد، در روندی دامنه‌دار باعث گسترش جدی صنعت پتروشیمی، اشتغال‌زایی و درآمد ارزی قابل توجهی برای کشور شد